

ЗМІСТ

ІСТОРИКО-ФІЛОСОФСЬКІ ДОСЛІДЖЕННЯ	5
Ольга Котовська. РЕНЕСАНСНІ ПРИНЦИПИ В КОНТЕКСТІ УКРАЇНСЬКОГО РЕЛІГІЙНО-КУЛЬТУРНОГО ДІАЛОГУ	5
Оксана Матковська. КУЛЬТУРНО-ОСВІТНЯ ДІЯЛЬНІСТЬ БРАТСТВ В УКРАЇНІ (КІНЕЦЬ XVI – ПЕРША ПОЛОВИНА XVII СТ.).....	10
Наталія Мозгова. АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ДОСЛІДЖЕННЯ КИЇВСЬКОЇ ДУХОВНО- АКАДЕМІЧНОЇ ФІЛОСОФІЇ: ІСТОРІОГРАФІЯ ТА МЕТОДОЛОГІЯ ВИВЧЕННЯ	13
Марія Братасюк. ПРОБЛЕМА ЛЮДИНИ-ОСОБИСТОСТІ В ТВОРЧОСТІ ІВАНА ФРАНКА.....	19
Уляна Ханас. ПРОБЛЕМА САМОТНОСТІ В ЕПІСТОЛЯРНІЙ СПАДЩИНІ М.КОЦЮБИНСЬКОГО	24
Олександра Шикун. ЖИТТЄВА ФІЛОСОФІЯ В УКРАЇНСЬКІЙ ЛІТЕРАТУРІ КІНЦЯ XIX – ПОЧАТКУ XX СТ. (НА ПРИКЛАДІ ТВОРЧОСТІ В.ДОМОНТОВИЧА)	29
Іван Козій. ФІЛОСОФІЯ ПОЗИТИВІЗМУ М.ІВАНЕЙКА В КОНТЕКСТІ УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ ІДЕЇ.....	34
Микола Сергєєв. ПРОБЛЕМА УКРАЇНСЬКОЇ ФІЛОСОФІЇ В КОНТЕКСТІ ІСТОРИЧНОЇ СПАДЩИНИ Д.ЧИЖЕВСЬКОГО	39
Юлія Гук. ПРОБЛЕМА КОНФЛІКТУ В КОНТЕКСТІ ФІЛОСОФСЬКОЇ ПАРАДИГМИ НЕОФРОЙДИЗМУ	45
ФІЛОСОФСЬКІ АСПЕКТИ СУСПІЛЬНОГО ТА ІНДИВІДУАЛЬНОГО БУТТЯ	51
Олександр Поліщук. ПОЛІТИЧНА СОЦІАЛІЗАЦІЯ: АКСІОЛОГІЧНИЙ КОНТЕКСТ	51
Віктор Грушко. УКРАЇНА В КОНТЕКСТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ТА ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ	56
Олена Гудзенко-Александрук. САМОВДОСКОНАЛЕННЯ ОСОБИСТОСТІ: ДО ДУХОВНОЇ ДОСКОНАЛОСТІ ЧЕРЕЗ ДОСЯГНЕННЯ АНТРОПОЛОГІЧНОЇ ЦІЛІСНОСТІ....	62
ЛОГІКО-ЕПІСТЕМОЛОГІЧНИЙ КОНТЕКСТ СУЧАСНОЇ ФІЛОСОФІЇ	68
Людмила Шенгерій. РАЦІОНАЛЬНЕ ТА ІРРАЦІОНАЛЬНЕ В ГНОСЕОЛОГІЇ: ЛОГІКО-АНАЛІТИЧНИЙ АСПЕКТ.....	68
Ігор Дуцяк. СИСТЕМАТИЗАЦІЯ МЕТОДІВ ФОРМУВАННЯ ПРИПУЩЕНЬ У ПРОЦЕСІ ПРАКТИЧНИХ МІРКУВАНЬ	72

№8. 10.Патей-Братасюк М.Г. Етно-національне відчуження: філософсько-соціологічний аналіз. В 2-х кн. - Тернопіль, 1997-1998. 11.Забужко О. Філософія національної ідеї: франківський контекст. -Київ, 1993. 12.Лісовий В. Що таке національна (українська) ідея?// Націоналізм. Теорії нації та націоналізму від Йогана Фіхте до Ернеста Гелнера. Антологія. - Київ, "Смолоскип", 2006. 13.Гелнер Е. Нації та націоналізм.// Націоналізм. Теорії нації та націоналізму від Йогана Фіхте до Ернеста Гелнера. Антологія. - Київ, "Смолоскип", 2006. 14.Маланюк Є. Нариси з історії української культури. -Київ, 1993. 15.Квіт С. І. Франко і М.Грушевський.// Слово і час, 1991. - №1. - С.69.

Mariya Bratasyuk

THE PROBLEM OF HUMAN-INDIVIDUALS IN THE IVAN FRANKO

The idea of the person-personality in I.Franko's creativity is spoken in the article about. It is accented on such features of the personality as: the responsibility before its people, the love-duty before it, the high moral qualities, the fidelity to the national idea.

УДК 1(091)(477):82-96

Уляна Ханас

ПРОБЛЕМА САМОТНОСТІ В ЕПІСТОЛЯРНІЙ СПАДЩИНІ М.КОЦЮБИНСЬКОГО

Розглянуто епістолярну спадщину Михайла Коцюбинського в контексті екзистенційно-філософського мислення письменника. Проаналізовано феномен самотності: її соціальний, культурний, моральний та екзистенційний виміри.

Історія філософії в Україні є порівняно молодого галуззю філософського знання. І хоча за останні десятиріччя вона досягла значних успіхів, її першоджерела, їх критичний аналіз, попередня оцінка, безперечно, вимагають і вимагатимуть переосмислення, перегляду і, навіть, переоцінки. Сама ж українська філософія, її історія, не стоїть на місці. Вона постійно розвивається і вносить свої корективи у світоглядне знання. Все це дозволяє розширювати перспективу бачення духовного життя українського народу, його інтелектуальних традицій, закономірностей філософського процесу.

Однак в історико-філософському українознавстві ще немає спеціальних узагальнюючих праць, присвячених питанню становлення філософської науки в Україні, не повністю досліджена її генеза, фактори, що сприяли утвердженню цієї науки. В контексті цих проблем надзвичайно актуальною, але малодослідженою є філософсько-літературна спадщина Михайла Коцюбинського. Дослідники його творчості більшу увагу приділяли естетичним поглядам письменника. Проблеми екзистенційності його праць проходили повз увагу науковців. На нашу думку, саме такий ракурс його філософії є найбільш цікавий і вдачний для дослідників. Серед багатьох екзистенціалів які пронизують його літературні та епістолярні твори найбільш виразною і рельєфною є проблема самотності.

В даній розвідці ми звертаємо особливу увагу на висвітлення цієї проблеми у листуванні Михайла Коцюбинського. Це дає нам змогу побачити і відчувати письменника в різних життєвих ситуаціях і зрозуміти причини становлення його як художника, мислителя і громадського діяча.

Самотність є характеристикою буття людини, що вказує на її природну окремішність і виражена нереалізованим прагненням єднання з "іншим" та прагненням ствердити власну самодостатність. Феномен самотності актуалізується в багатоманітності своїх форм і проявів через низку екологічних, економічних, політичних та культурних факторів, які продукують у людини соціальну, культурну, міжособистісну відчуженість, почуття покинутості і непотрібності.

Феномен самотності виявляє суперечливий характер буття людини. Його аналіз як екзистенціалу на теоретичному і практичному рівні дозволяє позначити для індивіда шляхи виходу з духовної та антропологічної кризи через віднайдення внутрішньої опори та ствердження власної самоідентичності.

Саме ці моменти чітко простежуються у листах Михайла Коцюбинського. Особливо показовим є його лист біографічного характеру до Михайла Мочульського, де мова йде про його погляди на життя і ті суперечності, які воно викликає. М.Коцюбинський пише про ті негаразди, які спіткали його у юнацькому віці: "Родинні нещастя (мати осліпла, а батько втратив посаду і настала біда) зробили мене ще більш скупленим і серйозним, так що на свій вік я видававсь усім занадто поважним і розвиненим" [3:42]. Незважаючи на тяжкі обставини життя письменник намагається бути оптимістом і не втрачати віру в людей, у перемогу "всього світлого над темрявою і злом". Тим не менше життя вносило свої корективи у світогляд М. Коцюбинського. Необхідність утримувати сім'ю змушує письменника займатись не спорідненою працею, виконувати рутинну роботу, що сприяє посиленню відчуття самотності. Сюди слід додати незадовільний стан його здоров'я через що письменник довгий час проводив за кордоном, де не було близьких і рідних йому людей, які могли б розрадити і звільнити його від відчуття самотності. В листі до В.Короленка він пише: "Здоров'я моє настільки погане, що лікарі посилають мене відпочити в Італію. Думаю поселитися на о. Капрі. Важко було б відчувати себе там зовсім самотнім. Між тим, на Капрі живе М.Горький, отже, в деякому роді земляк, як слов'янин" [3:113].

Одним із виходів із стану самотності письменник шукає у літературній праці. Саме творчість дозволяє йому позбутися і звільнитися від емоційного перенавантаження, яке не дає йому змоги почувати себе щасливим. Тому в його творах найбільш чітко простежуються психологічні теми, які розкривають внутрішній стан людини і породжують катарсичні відчуття. Коцюбинський заявляє, що був би дуже щасливим "коли б можна було обмежити свою творчість уявою". Письменник відчуває, що саме літературна праця, як і праця взагалі, робить людину потрібною суспільству.

Глибинно-емоційне спілкування простежується у листуванні письменника зі своєю дружиною Вірою Коцюбинською. Будучи тривалий час за кордоном на лікуванні, М.Коцюбинський відчував тугу за найближчою йому людиною. Відчуваючи самотність і потребу бути поруч з рідними та близькими людьми, він пише: "...негарно, недобре нарікати на свою долю, яка тільки на деякий час розлучила нас. Так що ж поробиш, коли розум з серцем не завжди живе у згоді" [2:86]. Разом з тим Коцюбинський розуміє, що самотність є тимчасовим станом людини, який слід долати, який допомагає навчитись жити у суспільстві, гармонізувати стосунки з іншими людьми, а головне досягти гармонії свого внутрішнього світу. Адже внутрішня (екзистенційна) самотність сприяє розкриттю самоідентичності та цілісності духовного світу людини. Та самотність українського мислителя до певної міри проявлялася і у його егоцентризмі. Так пише його товариш М.Чернявський: "Він (М.Коцюбинський – У.Х.) мало з ким зближався до меж інтимності. До такого зближення приводила його тільки спільність духових і артистичних інтересів. Хоч і тут, – додає М. Чернявський, – був обведений неначе якимсь магічним колом, дець дуже близько коло самого центру, біля тієї абстрактної субстанції, що вважаємо її за власне я" [6:7]. М.Коцюбинський був надзвичайно скупий та замкнутий щодо своєї особи, він не любив пускати сторонніх людей до того, що вважав за свою тільки особисту власність або інтимну справу. Чи можна пізнати людину, коли вона саме себе не до кінця розуміє, бо перебуває у постійному пошуку, коли свідомо не хоче розкриватися перед іншими, вважаючи, що те що є в серці, в душі – це глибоко інтимне і не має бути доступним навіть для близьких людей. Саме ця риса домінує в духовному обличчі Коцюбинського.

Аналізуючи епістолярну спадщину письменника можемо виділити кілька аспектів розуміння самотності, які на нашу думку, найбільш повно характеризують М.Коцюбинського як творчу особистість. Насамперед мова йде про соціальну самотність, яка виражається у суперечності "особа-суспільство", "особа-колектив", що знаходить свій вираз у переживанні втрати соціальної інтимності. А це веде за собою суперечність особи зі самою собою. Власне загостреність цих суперечностей в житті М.Коцюбинського була зумовлена його частими хворобами, постійним пошуком роботи, інколи навіть бідністю. Як приклад наведемо кілька цитат з його листування: "Грошей теж нема. Типографія кричить без грошей..., а в касі – копійки. А я хвилююся, а мене

голова болить і сон тікає від мене"[2:130], "Кожен день одкриває мені щось нове, і те нове не тішить мене. Справа з газетою стоїть, здається, дуже погано. Кругом довги..."[2:131], "... Може песимізм мій хвильовий... але досі у мене не було ні одного потішаючого вигляду на будуче. Мені здається, що у мене не стане ні енергії, потрібної для такого діла, як велике і дріб'язне хазяйство, хазяйство запущене...", "Пишу до Вас, лежачи в ліжку: застуда вже третій місяць не пускає мене звідти... Ще як на лихо відняло було мені праву руку – і хоч плач, ані стрічки надряпати!" [2:126]. І таких розпачливих настроїв зустрічаємо дуже багато. Справді, Михайло Коцюбинський був чужим серед буденних обставин і це не могло не відбитися на його творчості.

До певної міри можна стверджувати і про наявність культурного феномену самотності, що простежується у житті мислителя. Адже переживання культурної самотності спричинене нав'язанням певних стандартів, моделей поведінки, стилю і способу життя. В основі культурної самотності лежить суперечність "свобода-відчуженість". Згідно з Ж.-П.Сартром, людина, реалізуючи свою свободу, формує власну сутність, але вибір обертається для індивіда тим, що він починає відчувати себе "стороннім" у суспільстві, у світі. Чи можна говорити про "відчуженість" М.Коцюбинського від оточуючого його світу. До якоїсь міри так. Адже відомо, що він у своїй творчості був "вищий од тієї звичайної публіки, що звикла була ще недавнечко пити з криниці українського письменства; оцінити Коцюбинського по заслугі могла хіба невеличка купка більш розвинених і на європейській літературі вихованих читачів...". М.Коцюбинський змушений був заробляти службою, здебільшого нудною і нецікавою, що забирала дуже багато часу, виснажувала творчу силу, доводила до отупіння, марнувала творчі замисли. Власне можна виділити три обставини, що гальмували роботу письменника: досить утяжлива, марудна, важка і на дух посушлива його служба, стан його здоров'я, хронічно недобрий, і, нарешті, сама його вдача, надзвичайно складна, джерело вічного невдоволення й самотності, душевної гризоти та постійної драми. Простежити це можемо на підставі автентичних джерел, переважно листування, надзвичайно цінного, що дає нам можливість проаналізувати більш-менш повний образ як зовнішнього його життя, так і внутрішніх переживань.

Власне культурний феномен самотності Михайла Коцюбинського і полягає в тому, що він змушений був підлаштовуватись під суспільні обставини, які не давали йому можливість розкрити весь свій творчий потенціал, обмежували здатність спостерігати життя в його повноті. І звідси читаємо розпачливі рядки в його листах: "Я пишу тепер щось небагато... хочеться написати роман – та нема часу й сили. Так, коли б спочити хоч кілька місяців, залишити десь далеко свої щоденні клопоти й турботи – може б чоловік щось й зробив... Знаєте, дорогий добродію (до В.Гнатюка – У.Х.) коли я читаю гарного автора (а в мене є любими – як-от Гамсун, Шніцлер, Лі, Ахо, Гарборг, Від, Стріндберг, Метерлінк) – мені не хочеться писати, бо я знаю що ніколи не досягну того, що досягли, що зробили ці таланти" [4:63-64]. І це написано 1904 року – коли, як знаємо, Коцюбинський вже знайшов себе і, створивши чимало вже прегарних речей, стояв напередодні своїх шедеврів. Треба уявити собі ту гнітючу силу службових обов'язків, щоб зрозуміти, як могла ці рядки написати рука, що недавно скінчила "На камені", "Цвіт яблуні", "Fata morgana"... Але Коцюбинського цей настрій пригнічення ніколи не кидав і дедалі проривався все частіше й настирливіше.

Одним із вимірів феномену самотності, що простежується у творчій і життєвій практиці письменника, на нашу думку, можна відзначити моральну самотність, джерелом якої є суперечність "вибір-відповідальність" в індивідуальному існуванні. Переживання морального страждання, яке відособлює людину від інших, найбільш вичерпно виявляється в площині автентичності існування. Йдеться про те, що особа завжди має відчувати себе творцем свого Я, що вона може виражати саму себе, коли здатна не лише відособитися від інших, але й відчути відстороненість від себе, яка водночас є й переживанням відповідальності за вибір і є змістом моральної самотності. Чи відчував Коцюбинський себе творцем свого Я, чи міг він відсторонитися від інших і від себе самого, чи мав він вибір (в розумінні екзистенційному)? Занадто багато питань на які важко відповісти. Тим не менше, один з дослідників творчості філософа Сергій

Єфремов називає його "літературним" імпресіоністом. Адже в творах письменника "проступає той прозорий "малюнок аквареллю", та імпресіоністична манера, що відкидає зовнішні описи, як такі, дає самі настрої і влучно покладними мазками досягає глибини незабутнього враження" [1:267]. Доба шукань закінчується і письменник віднаходить свій шлях, свою дорогу, яка вказує нам на дозрілого, самотійного художника слова, що зазирнув глибоко як в людську душу, в події внутрішніх переживань, так і в контури, барви і звуки навколишнього світу. Передавання в образах настроїв, надзвичайно глибоко й тонко відчутих, майстерно схоплених, мінливих і в самій мінливості надзвичайно життєвих – зробилося немов спеціальністю Коцюбинського. І це був його вибір і відповідальність водночас, які були необхідною умовою для становлення автентичності його філософських рефлексій.

Кожен з нас знає як неприємно бути самотнім та відчуженим. Та чи завжди самотність означає страждання? Вважаємо, що самотність може нести в собі і конструктивний характер. Власне Михайлові Коцюбинському вдається досягнути ще один вимір самотності: екзистенційний, який виражає буття людини у прагненні до власної самодостатності. На нашу думку цей підхід до розуміння проблеми самотності несе в собі ті риси, які здатні подолати негативні фактори у житті людини, сприяють її самовдосконаленню та духовному зростанню. Тому спробуємо більш детально охарактеризувати цю категорію і екстраполювати її вплив на філософсько-літературну спадщину М.Коцюбинського.

В основі розуміння феномену екзистенційної самотності лежить суперечність "бути" – "мати". Власне переживання невідворотності вибору між "бути" і "мати" становить автентичний вимір буття людини. Вибираючи спосіб ставлення до світу "мати", що виражений потребою володіти, а не співпереживати світ та інших, людина хоче уникнути екзистенційної самотності, але віднаходить інші прояви самотності. Екзистенційна самотність є по суті глобальним почуттям емоційної виокремленості й істотно відрізняється від усіх інших різновидів самотності.

Варто розкрити конструктивний характер екзистенційної самотності як внутрішньої характеристики буття людини. Мова йде про те, що внутрішня самотність (ми маємо на увазі саме екзистенційний її вимір) виступає результатом суперечності людини з собою, яка призводить до втрати та пошуку самототожності і вже на цій основі – до суперечності людини та суспільства. Але саме суперечність людини з собою, породжуючи внутрішню самотність, може стати передумовою дійсного розв'язання суперечності людини та суспільства.

Внутрішня самотність постійно породжується відкритістю особистісного буття людини. У кожен наступний момент часу особистість стає іншою. Суперечність між попереднім та наступним станами людської особистості, а також між різними вимірами її буття і є фундаментальною передумовою екзистенційної самотності. Розв'язанням цієї суперечності виступає знайдення особистісної самототожності, у межах якої концентруються та розгортаються всі унікальні можливості саме цієї людини і лише через неї людина виходить до глибинного спілкування зі світом інших людей. Таким чином, внутрішня самотність людини є такий прояв її особистісного буття, який означає дисгармонію особистісного розвитку, його само відчуження і, разом з тим, показує його екзистенційну глибину, можливість виходу до принципово іншого буття. Вона означає руйнацію самототожності та, одночасно, рух до самототожності в її оновленій формі.

Внутрішня самотність є дисгармонія, яка може створити нову гармонію особистості. Як втрата самототожності вона приводить до відокремленості в соціумі, але лише пройшовши її лабіринт, можна говорити про дійсне з'єднання особистості з іншими людьми. Саме такий шлях, на нашу думку, і пройшов Михайло Коцюбинський у своїх творчих, філософських пошуках. Читаючи літературно-художні та епістолярні твори письменника, можна зрозуміти квінтесенцію філософських пошуків Коцюбинського впродовж всього життя і творчості. Власне аналіз біографії і творчих праць митця дає нам змогу окреслити його приналежність до когорти трагічних оптимістів. Бо саме в його філософській літературі вбачаємо екзистенційну межовість в

уському: відтворенні соціально-економічних суперечностей, екстремальних станів душевного болю, відчаю і розпуки індивідуумів, мотивів "межового" безсилля.

Те, що зробив Коцюбинський для української культури, найглибше зрозумів і найточніше висловив І.Франко: "Нове, що вносять у літературу наші молоді письменники, головне такі, як Стефаник і Коцюбинський, лежить не в темах, а в способі трактування тих тем, в літературній манері, або, докладніше, у способі як бачать і відчують ті письменники життєві факти... Для них головна річ – людська душа, її стан, її рухи в таких чи інших обставинах, усі ті світла й тіні, які вона кидає на ціле своє оточення залежно від того, чи вона весела, чи сумна" [5:108].

Словом, письменник відтворює складні, переважно трагічні процеси, що відбуваються в людській душі. Крім цього, він не просто змальовує страждання, а й сам живе схожим життям. В центрі творів і листів Коцюбинського – самоаналіз, рефлексія у процесі розгортання, зміни душевних станів, що створюють картину ірраціональної немилосердності його долі. І звідси знову ж таки постійне переживання стану внутрішньої самотності та незадоволеності від життєвих випробувань.

Цікавим є підхід до розуміння феномену самотності у дослідженні Ю.М. Шваба та О.В.Данчевої "Самотність: соціально-психологічні проблеми", де вказується, що "відсутність духовного єднання – переживається як самотність" [7:5]. Власне таке розуміння дозволяє нам відзначити ще один момент у сприйнятті феномену самотності у житті та творчості Михайла Коцюбинського. Зокрема, у одному з листів до Віри Коцюбинської, читаємо: "Ніяк не можу звикнути до самотнього життя, воно просто гнітить мене. Давніш, ще за часів парубкування, здавалось мені, наче у мене вовча натура, потребує самотини; тепер, закушавши розкоші товариства рідної душі, не переносю пустки" [2:111]. Саме духовне єднання між близькими людьми і є основою для звільнення від гнітючого стану самотності – це добре розумів М.Коцюбинський. Варто зазначити, що категорії самотності протистоїть поняття комунікації, зокрема внутрішньої. Бо саме вона торкається глибинних смисложиттєвих орієнтацій і має вільний характер. Внутрішня комунікація долає все зверхнє та прагматичне у людському спілкуванні, приводить до дійсної поваги у взаємовідносинах людей. Тому не дивно, що у листі М.Коцюбинського до своєї дружини зустрічаємо рядки: "Тепер би я кожному порадив: не женись... коли хочеш бути егоїстом, коли не хочеш зазнати великого й солодкого щастя – жити щастям і горем другого, мати приятеля – жінку..." [2:102].

Власне людина, яка пройшла досвід самозаглиблення для створення особистості, через таке самозаглиблення може дійсно відкритися світові. Відкритися світові передусім означає відкритися собі. Але відкритість собі може сприйматися іззовні як замкненість. І цю помилку можна побачити і у сприйнятті філософської творчості і життя Михайла Коцюбинського. Хоча, безперечно, аналізуючи епістолярну спадщину письменника, можна стверджувати, що саме листування (як і літературна діяльність) дозволяла Коцюбинському віднайти комунікативний зв'язок, щоб відкритися перш за все самому собі, а через себе – світові.

Розгляд поставленої перед нами проблеми засвідчує, що екзистенційно-філософські питання, а в контексті цього розуміння, переживання і поборення через сприйняття феномену самотності, були інтуїтивно-головними для Михайла Коцюбинського. І, безперечно, подальші дослідження у цьому напрямку є дуже важливими для розвитку історико-філософської науки в Україні.

Література

- 1.Ефремов С. Вибране: Ст. наук. розвідки. Моногр./ Упоряд. передм. та прим. Е.Соловей. – К., 2002.
- 2.Коцюбинський М. Вибрані твори в 7 томах. – Т.5. – К., 1975.
- 3.Коцюбинський М. Вибрані твори в 7 томах. – Т.6. – К., 1975.
- 4.Коцюбинський М. Листи до В.Гнатюка. З передмовою і поясненнями В.Гнатюка. – Львів, 1914.
- 5.Франко І. Старе й нове в сучасній українській літературі/ Іван Франко: Зібрання творів: у 50 т. – К., 1982. – Т.35.
- 6.Чернявський М. Червона лілея. Спогади про М.Коцюбинського. – Херсон, 1920.
- 7.Швалб Ю.М., Данчева О.В. Одиночество: социально-психологические проблемы. – К., 1991.

ШАНОВНІ КОЛЕГИ!

Редколегія збірника наукових праць «Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Серія: філософія», затвердженого ВАК України, як фахове видання з філософських наук (див.: Бюлетень ВАК України, 1999, №4) запрошує до співпраці.

Видання здійснюється на основі самофінансування, за кошти авторів.

Матеріали та кошти приймаються в головному корпусі ТНПУ ім.В.Гнатюка за адресою:

м.Тернопіль, вул.Кривоноса 2, кафедра філософії та економічної теорії (к.31а,33).

Контактні телефони: 43-60-73.

Для публікації статті в збірнику наукових праць необхідно подати до редакції:

- ✓ текст статті в Word (версія не нижче 6.095, шрифт Times New Roman) на дискеті (файл називається прізвищем автора латинськими буквами з вказівкою на версію Word. Наприклад, Strishenec 97. Де 97 – версія Word. й якісно роздруковану на білому папері у двох примірниках (другий підписується автором);
- ✓ обсяг статті – від 5 до 15 повних сторінок тексту формату А-4;
- ✓ рецензію провідного фахівця з даної галузі філософії, як правило, доктора філософських наук, завірену відповідним чином;
- ✓ виписку із протоколу засідання кафедри про рекомендацію статті до друку;
- ✓ відомості про автора (прізвище, ім'я, по-батькові (повністю), місце роботи, посада, наукові ступінь та звання, адреса, телефон).

Вимоги до оформлення друкованих праць:

1. Формат сторінки А4.
2. Поля 20х20х30х10.
3. Шрифт Times New Roman, Arial.
4. Величина шрифту – 14.
5. Інтервал: 1,5 (Ctrl +5).
6. Абзац: 1,25.
7. Рядків на сторінці – 29-30.
8. Символів на рядок – 65-70.
9. Між роками ставиться тире (1995-2000).
10. По тексту використовуються заокруглені дужки, для посилань – квадратні.
11. Посилання на список використаних джерел: [7:56], [12: 56-57; 14:23].
 - ✓ де «7», «12», «14» – порядковий номер у списку використаної літератури;
 - ✓ «55», «56-57», «23» – номери сторінок
 - ✓ «:» ставиться після порядкового номера у списку використаних джерел;
 - ✓ «,» – між номерами сторінок
 - ✓ «;» – між порядковими номерами різних джерел.
12. Розміщення тексту:
 - перший рядок – УДК
 - ; і й - ім'я та прізвище авторів прописними (малими) літерами;
 - наступний рядок – назва статті;
 - далі - анотація на українській мові,
 - текст статті, в кінці - література ;
 - потім - прізвище та ім'я автора, назва статті англійською мовою та анотація на англійській мові

Чітке виконання авторами зазначених вимог сприятиме якості та оперативності видання збірника.

Оргкомітет та редколегія

Комп'ютерний набір та оформлення: Ярослава Козіброда

Видрук оригінал-макету на кафедрі філософії та економічної теорії
Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка
46027м.Тернопіль, вул.Кривоноса, 2 Тел.(0352) 43-60-73

Здано до складання 23.03.2006. Підписано до друку 28.03.2006.
Формат 60х84/18. Папір друкарський. Умовних аркушів 20. Обліково-видавничих аркушів 24.
Замовлення N189. Тираж 300. Видавничий відділ ТНПУ ім. Володимира Гнатюка.
Свідоцтво про реєстрацію ТРН241, від 18.11.1997.